МУЛТИКУЛТУРНИЯТ ЧОВЕК И СЪВРЕМЕННАТА БАЛКАНСКА РЕАЛНОСТ

Ivo Bratanov
Towarzystwo Naukowców w Bułgarii

Мултикултурният човек. Сборник в чест на проф. д.и.н. Камен Гаренов (отец Петър Гарена). Т. I–II. Съст.: С. Боянов. София: ИК *Гутенберг*, 2016, 872 стр. (т. I), 824 стр. (т. II).

Да се представят личността, творчеството и съдбата на проф. свещ. д.и.н. Камен Гаренов (о. Петър Гарена) е предизвикателство, породено от широкия спектър на неговите научни интереси и социални изяви. В житейската му съдба се вплитат духовност от ново, мултикултурно равнище; научни интереси, разкриващи тайната на вековете пред забързания свръхинформиран съвременник; а и не на последно място – пастирска дейност, в която той отдава с истинска духовна жар съпричастието си на хората. По този начин на практика той представя каква е мисията на свещеника, работещ в енории с етнорелигиозен плурализъм. И не само това – научните му интереси са свързани с историята на Българската православна църква, с дейността на военното духовенство в България през периода 1878–1944 г., с пастирското богословие и с литургиката.

Свидетелство за смисъла и значението на неговото духовно и научно присъствие в българския обществен и културен живот е излезлият двутомен сборник с научни изследвания в чест на отеца професор *Мултикултурният човек*. Бих искал да цитирам част от встъпителните думи на редколегията: *Заглавието на сборника – „Мултикултурният човек“ – отлично олицетворява личността на проф. Гаренов. Изтъкнат богослов и теолог, доктор на историческите науки, духовен пастир в Кърджали, поет и публицист, скулптор и художник, отличѐн с редица престижни награди във всички изброени дотук области.* Те сполучливо очертават социокултурния образ на проф. К. Гаренов в съзнанието на съвременния български интелектуалец.

Впечатлява структурно-композиционната стратегия на двутомника, побрал в своите над хиляда и петстотин страници авторитетните текстове на повече от 70 учени и специалисти не само от България, но и от чужбина. След обзор на академичната дейност (З. Козлуджов), библиография и биографичен очерк за юбиляря (И. Митев), първият том включва изследвания по история, археология, език и литература, а вторият – по богословие, църковна история, християнско изкуство, общество, образование и култура. Всички статии и съобщения в това издание съдържат ценни, приносни изследвания в тези области.

В началото на т. I се намира текстът *За академичното израстване на проф. д.и.н. Камен Манолов Гаренов – отец Петър Гарена* на проф. д-р Запрян Козлуджов, Ректор на Пловдивския университет *Паисий Хилендарски*. Цитирам част от този портрет, в която е очертан духовният облик на отеца професор:

> Несъмнено общото впечатление от академичното развитие на проф. д.и.н. Петър Гарена е, че е вървял по възходящата стълбица на научните степени и звания след солидни заявки в тематиката на неговите научни занимания. Същите са основания за присъждането на съответните степени и звания.
>
> При оценката на цялостната продукция на проф. д.и.н. Камен Гаренов – отец Петър Гарена, надделява впечатлението за съчетаване на трудове от областта на научноизследователската проблематика с трудове от практиката му на свещенослужител в области със смесено етнорелигиозно население. Последното е особено важно с оглед запазването на българската идентичност и православното вероизповедание в райони с деликатно равновесие на различните общности.

В същия текст впечатлява и личната оценка, засилваща биографично-емоционалните измерения в портрета на о. Петър като многоизмерна творческа личност: *Провокиран съм от уникалната му съдба, която от обществените низини го превежда през низ от страдания и със силата на вярата го довежда до успехи в областта на изобразителното и музикалното изкуство, белетристиката и научноизследователската дейност – която намира своя завършек на професорската катедра в Пловдивския университет*.

Към тази оценка бих добавил и част от текста на Иван Митев *Устременият*, за да подчертая онези същностни характеристики на личността, делото и съдбата на о. Петър, които обединиха над 70 научни работници да създадат впечатляващия и ценен двутомник:

> Появи се сякаш изведнъж в едно болно общество, част от цивилизация, управлявана от принципа на насилието. Насилие, използвано за решаване на всякакви проблеми – етнически,

религиозни, междудържавни. Проумя, че същата програма, която ни тласка към жестокост и агресия, съдържа в себе си и състраданието, взаимното уважение, удовлетворението от съвместната работа; носи импулсите на доброто, радостта и щастието.

Специално открояване заслужава и сполучливото заглавие на изданието. То е не само лаконична формулировка на широкоаспектната личност и дейност на юбиляря, но и насочва към балканските прояви на *мултикултурността*. Отделните изследвания потвърждават концепцията, че мултикултурността на Балканите не трябва да се мисли в категориите на политически проекти или обществени регламенти, а е насъщна черта на ежедневието в този пъстър и трудно податлив на безспорни научни описания регион.

Двутомният сборник *Мултикултурният човек* е заслужено признание за научните приноси на проф. свещ. д.и.н. Камен Гаренов (отец Петър Гарена).